

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (veliko vijeće)

2. travnja 2020.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Radnici migranti – Socijalna sigurnost – Uredba (EEZ) br. 1408/71 – Primjenjivo zakonodavstvo – Članak 14. točka 1. podtočka (a) – Upućeni radnici – Članak 14. točka 2. podtočka (a) pod i. – Osoba koja je uobičajeno zaposlena na državnom području dviju ili više država članica i koju zapošljava podružnica ili stalno predstavništvo koje poduzetnik ima na državnom području države članice različite od one u kojoj ima sjedište – Uredba (EEZ) br. 574/72 – Članak 11. stavak 1. točka (a) – Članak 12.a stavak 1.a – Potvrda E 101 – Obvezujući učinak – Potvrda koja je pribavljena ili se na nju pozivalo na prijevaran način – Nadležnost suda države članice domaćina da utvrdi prijevaru i zanemari potvrdu – Članak 84.a stavak 3. Uredbe br. 1408/71 – Suradnja između nadležnih ustanova – Vežanost suda u građanskom postupku pravomoćnom odlukom donesenom u kaznenom postupku – Nadređenost prava Unije”

U spojenim predmetima C-370/17 i C-37/18,

povodom dvaju zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koje su uputili tribunal de grande instance de Bobigny (Okružni sud u Bobignyju, Francuska) (C-370/17) i Cour de cassation (Kasacijski sud, Francuska) (C-37/18), odlukama od 30. ožujka 2017. i 10. siječnja 2018., koje je Sud zaprimio 19. lipnja 2017. i 19. siječnja 2018., u postupcima

Caisse de retraite du personnel navigant professionnel de l'aéronautique civile (CRPNPAC)

protiv

Vueling Airlines SA (C-370/17),

i

Vueling Airlines SA

protiv

Jean-Luca Poignanta (C-37/18),

SUD (veliko vijeće),

u sastavu: K. Lenaerts, predsjednik, A. Prechal, M. Vilaras, E. Regan (izvjestitelj), M. Safjan, S. Rodin i I. Jarukaitis, predsjednici vijeća, M. Ilešić, C. Toader, D. Šváby i F. Biltgen, suci,

nezavisni odvjetnik: H. Saugmandsgaard Øe,

tajnik: V. Giacobbo-Peyronnel, administratorica,

* Jezik postupka: francuski

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 29. siječnja 2019.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za Caisse de retraite du personnel navigant professionnel de l'aéronautique civile (CRPNPAC), A. Lyon-Caen i S. Guedes, *avocats*,
- za Vueling Airlines SA, D. Calciu, B. Le Bret, F. de Rostolan i E. Logeais, *avocats*,
- za Jean-Luca Poignanta, A. Lyon-Caen i S. Guedes, *avocats*,
- za francusku vladu, D. Colas, A. Alidière, A. Daly i A.-L. Desjonquères, u svojstvu agenata,
- za češku vladu, M. Smolek, J. Vlácil i J. Pavliš, u svojstvu agenata,
- za Irsku, M. Browne, G. Hodge, K. Skelly, N. Donnelly i A. Joyce, u svojstvu agenata,
- za Europsku komisiju, M. Van Hoof i D. Martin, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 11. srpnja 2019.,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjevi za prethodnu odluku odnose se na tumačenje članka 14. točke 1. podtočke (a) i članka 14. točke 2. podtočke (a) pod i. Uredbe Vijeća (EEZ) br. 1408/71 od 14. lipnja 1971. o primjeni sustava socijalne sigurnosti na zaposlene osobe, samozaposlene osobe i članove njihovih obitelji koji se kreću unutar Zajednice, u verziji izmijenjenoj i ažuriranoj Uredbom Vijeća (EZ) br. 118/97 od 2. prosinca 1996. (SL 1997., L 28, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 7., str. 7.), kako je izmijenjena Uredbom (EZ) br. 631/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 31. ožujka 2004. (SL 2004., L 100, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 1., str. 96., u daljnjem tekstu: Uredba br. 1408/71), te članka 11. stavka 1. i članka 12.a stavka 1.a Uredbe Vijeća (EEZ) br. 574/72 od 21. ožujka 1972. o utvrđivanju postupka provedbe Uredbe br. 1408/71, u verziji izmijenjenoj i ažuriranoj Uredbom br. 118/97 (SL 1997., L 28, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 7., str. 7.), kako je izmijenjena Uredbom (EZ) br. 647/2005 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. travnja 2005. (SL 2005., L 117, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 1., str. 108., u daljnjem tekstu: Uredba br. 574/72).
- 2 Zahtjevi su upućeni u okviru spora između Caisse de retraite du personnel navigant professionnel de l'aéronautique civile (CRPNPAC) i društva Vueling Airlines SA (u daljnjem tekstu: Vueling) i spora između društva Vueling i Jean-Luca Poignanta u vezi s potvrđama E 101 koje je nadležna španjolska ustanova izdala u pogledu letačkog osoblja društva Vueling koje je svoje aktivnosti obavljalo u zračnoj luci Roissy – Charles de Gaulle (Francuska).

Pravni okvir

Pravo Unije

Uredba br. 1408/71

3 Glava II. Uredbe br. 1408/71, naslovljena „Određivanje primjenjivog zakonodavstva”, sadržavala je članke 13. do 17.a.

4 Člankom 13. te uredbe, naslovljenim „Opća pravila”, predviđalo se:

„1. Podložno člancima 14.c i 14.f, na osobe na koje se primjenjuje ova Uredba primjenjuje se zakonodavstvo samo jedne države članice. To zakonodavstvo utvrđuje se u skladu s odredbama ove glave.

2. Ovisno o člancima od 14. do 17.:

(a) na osobu zaposlenu na državnom području jedne države članice primjenjuje se zakonodavstvo te države čak i ako boravi na državnom području druge države članice ili ako se registrirano sjedište ili mjesto poslovanja poduzeća ili pojedinca koji ju zapošljava nalazi na državnom području druge države članice;

[...]”

5 Članak 14. navedene uredbe, naslovljen „Posebna pravila koja se primjenjuju na osobe u plaćenom zaposlenju, osim na pomorce”, glasio je:

„Članak 13. stavak 2. točka (a) primjenjuje se ovisno o sljedećim izuzecima i okolnostima:

1. (a) Na osobu zaposlenu na državnom području države članice u poduzeću kojem uobičajeno pripada, a koje je upućuje na državno područje druge države članice kako bi ondje obavljala posao za to poduzeće, i dalje se primjenjuje zakonodavstvo prve države članice, uz uvjet da očekivano trajanje tog posla ne prekoračuje 12 mjeseci i da nije upućena na rad kako bi zamijenila drugu osobu koja je završila svoje razdoblje upućivanja;

[...]

2. Na osobu koja je uobičajeno zaposlena na državnom području dviju ili više država članica primjenjuje se sljedeće zakonodavstvo:

(a) na osobu koja je član putujućeg ili letaćkog osoblja u poduzeću koje, za najam ili naknadu ili za vlastiti račun, pruža međunarodne prijevozne usluge za putnike ili robu željeznicom, cestom, zrakom ili unutarnjim plovnim putovima i ima registrirano sjedište ili mjesto poslovanja na državnom području države članice, primjenjuje se zakonodavstvo te druge države, uz sljedeća ograničenja:

i. ako navedeno poduzeće ima podružnicu ili stalno predstavništvo na državnom području države članice različite od one u kojoj ima registrirano sjedište ili mjesto poslovanja, na osobu koju zapošljava takva podružnica ili stalno predstavništvo primjenjuje se zakonodavstvo države članice na čijem se državnom području nalazi ta podružnica ili stalno predstavništvo;

[...]”

- 6 U stavku 1. članka 80. Uredbe br. 1408/71, naslovljenog „Sastav i metode rada”, koji se nalazio u njezinoj glavi IV., naslovljenoj „Administrativna komisija za socijalnu sigurnost radnika migranata”, predviđalo se:

„Komisiji je pridružena Administrativna komisija za socijalnu sigurnost radnika migranata (dalje u tekstu[:] Administrativna komisija), sastavljena od predstavnika vlade svake države članice kojima pomažu, kada je to potrebno, stručni savjetnici. Na sastancima Administrativne komisije predstavnik Komisije ima savjetodavnu ulogu.”

- 7 Stavkom 3. članka 84.a navedene uredbe, naslovljenog „Odnosi između ustanova i osoba obuhvaćenih ovom Uredbom”, iz glave VI. te uredbe, naslovljene „Razne odredbe”, predviđalo se:

„U slučaju teškoća pri tumačenju ili primjeni ove Uredbe, koje bi ugrozile prava osobe na koju se ona odnosi, ustanova nadležne države ili države boravišta dotične osobe obraća se ustanovi/ustanovama dotične države članice/država članica. Ako je u razumnom roku nemoguće naći rješenje, dotična tijela mogu zatražiti intervenciju Administrativne komisije.”

Uredba (EZ) br. 883/2004

- 8 Uredba br. 1408/71 je od 1. svibnja 2010. stavljena izvan snage i zamijenjena Uredbom (EZ) br. 883/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti (SL 2004., L 166, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 3., str. 160.), kako je izmijenjena Uredbom (EU) br. 465/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2012. (SL 2012., L 149, str. 4.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 6., str. 328., u daljnjem tekstu: Uredba br. 883/2004). Glava II. te uredbe, naslovljena „Određivanje zakonodavstva koje se primjenjuje”, koja sadržava članke 11. do 16., zamijenila je odredbe glave II. Uredbe br. 1408/71, dok članak 71. i članak 76. stavak 6. Uredbe br. 883/2004 u biti odgovaraju članku 80. i članku 84.a stavku 3. Uredbe br. 1408/71.

Uredba br. 574/72

- 9 Stavkom 1. članka 11. Uredbe br. 574/72, naslovljenog „Formalnosti u slučaju upućivanja zaposlene osobe prema članku 14. [točki] 1. i članku 14.b [točki] 1. Uredbe te u slučaju ugovora sklopljenih prema članku 17. Uredbe”, određivalo se:

„Ustanove koje ovlasti nadležno tijelo države članice čije zakonodavstvo se i nadalje primjenjuje izdaju potvrdu u kojoj se navodi da će se to zakonodavstvo primjenjivati na zaposlenu osobu do određenog datuma:

- (a) na zahtjev zaposlene osobe ili [...] njezina poslodavca u slučajevima iz članka 14. [točke] 1. i članka 14.b [točke] 1. Uredbe;

[...]”

- 10 Stavak 1.a članka 12.a Uredbe br. 574/72, naslovljenog „Pravila koja se primjenjuju na osobe navedene u članku 14. [točkama] 2. i 3., članku 14.a [točkama] 2. do 4. i članku 14.c Uredbe, koje su uobičajeno zaposlene ili samozaposlene na području dvije ili više država članica”, glasio je:

„Ako, sukladno članku 14. [točki] 2. [podtočki] (a) Uredbe, osoba koja je član osoblja međunarodnog prijevoznčkog poduzeća te putuje ili leti, podliježe zakonodavstvu države članice na čijem je području registrirano sjedište ili mjesto poslovanja poduzeća ili podružnice ili stalnog predstavništva koje [ju]

zapošljava ili ako ondje boravi ili je u njoj veći dio vremena zaposlen[a], institucija koju je odredilo nadležno tijelo te države članice izdaje osobi na koju se to odnosi potvrdu u kojoj se navodi da ona podliježe njezinom zakonodavstvu.”

Uredba (EZ) br. 987/2009

11 Uredba br. 574/72 je od 1. svibnja 2010. stavljena izvan snage i zamijenjena Uredbom (EZ) br. 987/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. o utvrđivanju postupka provedbe Uredbe br. 883/2004 (SL 2009., L 284, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 2., str. 171.).

12 Na temelju članka 5. Uredbe br. 987/2009:

„1. Ustanove drugih država članica prihvaćaju dokumente koje je izdala ustanova države članice, kojima se potvrđuje položaj neke osobe za potrebe primjene osnovne uredbe i provedbene uredbe te popratne dokaze na temelju kojih su ti dokumenti izdani sve dok ih država članica u kojoj su izdani ne ukine ili proglasi nevažećima.

2. Ako postoji dvojba o valjanosti dokumenta ili točnosti činjenica na kojima se temelje u njemu sadržani podaci, ustanova države članice koja zaprimi dokument zahtijeva potrebna razjašnjenja od ustanove koja ga je izdala, a, kad je primjereno, i stavljanje izvan snage tog dokumenta. Ustanova koja je izdala dokument ponovno ispituje razloge za izdavanje dokumenta te ga prema potrebi povlači.

3. U skladu s odredbama stavka 2., ako postoji dvojba o podacima koje je dostavila dotična osoba, valjanosti dokumenta ili popratnih dokaza ili točnosti činjenica na kojima se temelje u njima sadržani podaci, ustanova mjesta privremenog boravišta ili boravišta, ako je to moguće, pristupa potrebnoj provjeri tih informacija ili dokumenta na zahtjev nadležne ustanove.

4. Ako dotične ustanove ne postignu dogovor, nadležna tijela mogu sa spornim pitanjem izaći pred Administrativnu komisiju najranije mjesec dana nakon datuma na koji je ustanova koja je primila dokument podnijela svoj zahtjev. Administrativna komisija nastoji pomiriti stavove u roku od šest mjeseci od datuma na koji je pitanje pred nju izneseno.”

Francusko pravo

Zakonik o radu

13 Člankom L. 1262-3 Code du travail (Zakonik o radu), u verziji primjenjivoj u vrijeme nastanka činjenica, bilo je predviđeno:

„Poslodavac se ne može pozvati na odredbe primjenjive na upućivanje zaposlenika ako je njegova djelatnost u potpunosti usmjerena na nacionalno državno područje ili ako se provodi u prostorijama ili infrastrukturama koje se nalaze na nacionalnom državnom području u kojima se ta djelatnost provodi na uobičajen, stalan i kontinuiran način. Osobito se ne može pozvati na te odredbe ako njegova djelatnost obuhvaća istraživanje i traženje klijenata ili zapošljavanje zaposlenika na tom državnom području.

U tim slučajevima na poslodavca se primjenjuju odredbe Zakonika o radu primjenjive na poduzetnike sa sjedištem na francuskom državnom području.”

14 Člankom L 8221-3 tog zakonika propisivalo se:

„Neprijavljenim radom smatra se neprijavljena djelatnost čiji je cilj stjecanje dobiti od djelatnosti proizvodnje, prerade, popravka ili pružanja usluga ili obavljanja trgovine koje provodi bilo koja osoba koja namjerno izbjegava svoje obveze:

[...]

2. bilo da nije podnijela prijave koje se moraju podnijeti tijelima za socijalnu sigurnost ili poreznoj upravi na temelju važećih zakona i propisa.”

Zakonik o civilnom zrakoplovstvu

15 Člankom R. 330-2-1 Code de l'aviation civile (Zakonik o civilnom zrakoplovstvu) predviđa se:

„Članak [L 1262-3] Zakonika o radu primjenjuje se na zračne prijevoznike na temelju njihovih operativnih sjedišta smještenih na francuskom državnom području.

Operativno sjedište čine svi prostori ili infrastruktura iz kojih prijevoznik obavlja na stalan, uobičajen i kontinuiran način djelatnost zračnog prijevoza sa zaposlenicima koji u njima imaju stvarno središte svoje poslovne aktivnosti. U smislu prethodnih odredbi, središte poslovne aktivnosti zaposlenika je mjesto na kojem on uobičajeno radi ili na kojem preuzima službu i na koje se vraća po obavljenoj zadaći.”

Glavni postupci i prethodna pitanja

Predmet C-370/17

- 16 Vueling je zračni prijevoznik sa sjedištem u Barceloni (Španjolska), upisan u Registre du commerce et des sociétés de Bobigny (Registar trgovačkih društava u Bobignyju, Francuska) radi osnivanja trgovačkog fonda (*fonds de commerce*) za djelatnosti zračnog prijevoza i samostalnog obavljanja zemaljskih usluga na terminalu 1 zračne luke Roissy – Charles de Gaulle. To je društvo 21. svibnja 2007. počelo obavljati redovne letove između nekoliko španjolskih gradova i te zračne luke.
- 17 Inspection du travail des transports de Roissy III aéroport (Inspektorat rada u području prijevoza u Zračnoj luci Roissy III, Francuska; u daljnjem tekstu: inspektorat rada) je 28. svibnja 2008., nakon nadzora provedenih od siječnja te godine, protiv Vuelinga sastavio zapisnik zbog neprijavljenog rada.
- 18 U tom je zapisniku utvrdio da se Vueling u Zračnoj luci Roissy – Charles de Gaulle koristio prostorijama za komercijalno poslovanje i upravu, sobama za odmor i pripremu letova letaćkog osoblja kao i uredom za nadzor nad šalterima za prodaju karata i prijavu putnika, te da je ondje zapošljavao, s jedne strane, 50 osoba kao članove komercijalnog letaćkog osoblja i 25 osoba kao članove tehničkog letaćkog osoblja, na čije se ugovore primjenjivalo španjolsko pravo, i, s druge strane, zemaljsko osoblje, uključujući direktora prodaje, čiji su ugovori bili uređeni francuskim pravom.
- 19 Inspektorat rada istaknuo je da je samo zemaljsko osoblje bilo prijavljeno francuskim tijelima za socijalnu sigurnost, a da su članovi letaćkog osoblja pak imali potvrde E 101 koje je izdala Tesorería general de la seguridad social de Cornellà de Llobregat (Glavna riznica za socijalnu sigurnost u Cornellà de Llobregatu, Španjolska; u daljnjem tekstu: španjolska ustanova izdavateljica) u kojima se navodilo da su privremeno upućeni u Francusku na temelju članka 14. točke 1. podtočke (a) Uredbe br. 1408/71. Inspektorat rada utvrdio je da je 48 zaposlenika bilo zaposleno manje od 30 dana prije

njihova stvarnog upućivanja u Francusku, neki od njih dan ranije ili na sam dan upućivanja, te je iz toga zaključio da su bili zaposleni radi tog upućivanja. Također je naveo da se u platnoj listi za 21 od tih zaposlenika navodila adresa u Francuskoj te istaknuo da je znatan broj prijava upućivanja sadržavao lažne prijave boravišta kojima se prikrivala činjenica da većina upućenih radnika nije imala status osobe s odobrenim boravkom u Španjolskoj, a neki od njih nikad nisu ni živjeli u Španjolskoj.

- 20 Osim toga, inspektorat rada je istaknuo da je Vueling u Zračnoj luci Roissy – Charles de Gaulle imao operativno sjedište, u smislu članka R. 330-2-1 Zakonika o civilnom zrakoplovstvu, jer je letačko osoblje tog društva ondje započinjalo i završavalo službu. Iz toga je zaključio da se, u skladu s člankom L 1262-3 Zakonika o radu, Vueling nije mogao pozvati na odredbe primjenjive na upućivanje radnika.
- 21 Inspektorat rada je također zaključio da se na predmetne radnike iz glavnog postupka primjenjuje francuski Zakonik o radu te da oni ne mogu imati status upućenih radnika. Osim toga, smatrao je da je bila riječ o prijevarnom upućivanju i da je tim radnicima nanesena šteta s obzirom na to da im je osobito uskraćena mogućnost ostvarivanja prava iz francuskog sustava socijalne sigurnosti, ali i zajednici, jer poslodavac nije plaćao iznose koje je dugovao na temelju tog sustava. Kad je riječ o činjenici da su navedeni radnici imali potvrdu E 101, inspektorat rada je smatrao da takav dokument, iako stvara presumpciju osiguranja, ne dokazuje valjanost upućivanja.
- 22 CRPNPAC je na temelju tog zapisnika 11. kolovoza 2008. tribunalu de grande instance de Bobigny (Okružni sud u Bobignyju, Francuska) podnio zahtjev za naknadu štete koja je nastala jer letačko osoblje koje je Vueling zapošljavao u Zračnoj luci Roissy – Charles de Gaulle nije bilo osigurano u sustavu dopunskog mirovinskog osiguranja kojim upravlja.
- 23 Osim toga, protiv Vuelinga je pred tribunalom correctionnel de Bobigny (Sud za lakša kaznena djela u Bobignyju, Francuska) pokrenut kazneni postupak zbog počinjenja kaznenog djela neprijavljenog rada, u smislu članka L 8221-3 Zakonika o radu, jer je u razdoblju od 21. svibnja 2007. do 16. svibnja 2008. u Zračnoj luci Roissy – Charles de Gaulle namjerno obavljao djelatnost zračnog prijevoza putnika, a da nije podnio potrebne prijave tijelima za socijalnu sigurnost odnosno poreznoj upravi, osobito neprijavljujući djelatnost obavljane u Francuskoj i nepravilnim izjednačavanjem te djelatnosti s upućivanjem radnika, iako su potonji bili zaposleni isključivo u svrhu rada na francuskom držanom području, i to iz operativnih sjedišta u Francuskoj.
- 24 Zbog postojanja tog kaznenog postupka, tribunal de grande instance de Bobigny (Okružni sud u Bobignyju) odlučio je prekinuti građanski postupak koji je CRPNPAC pokrenuo protiv Vuelinga sve do donošenja pravomoćne odluke u tom postupku.
- 25 Tribunal correctionnel de Bobigny (Sud za lakša kaznena djela u Bobignyju) je presudom od 1. srpnja 2010. oslobodio Vueling optužbi.
- 26 Presudom od 31. siječnja 2012. cour d'appel de Paris (Žalbeni sud u Parizu, Francuska) ukinuo je tu presudu te je Vueling proglasio krivim za neprijavljeni rad i izrekao mu novčanu kaznu u iznosu od 100 000 eura.
- 27 Taj je sud u prilog toj presudi, nakon što je istaknuo da je Vuelingovo tehničko i komercijalno letačko osoblje bilo zaposleno u Španjolskoj i da je španjolska ustanova izdavateljica predmetnim radnicima izdala potvrde E 101 na temelju članka 14. točke 1. podtočke (a) Uredbe br. 1408/71, ipak smatrao da je navedeno društvo svoju djelatnost u zračnoj luci Roissy – Charles de Gaulle obavljalo putem podružnice ili barem putem operativnog sjedišta u smislu članka R. 330-2-1 Zakonika o civilnom zrakoplovstvu. Istaknuo je da je taj subjekt djelovao autonomno i da Vueling stoga nije mogao tvrditi da se između njega i predmetnog letačkog osoblja održala organska povezanost.

- 28 Cour d'appel de Paris (Žalbeni sud u Parizu) također je presudio da je Vueling namjerno povrijedio primjenjiva pravila, osobito time što je boravište 41 predmetnog radnika prijavio na adresu vlastitog sjedišta a da nije mogao dati ozbiljno objašnjenje kojim bi se otklonila sumnja u prijevaru, tako da se to društvo ne može pozivati na neizbježnu pogrešku koja se tiče prava koja je povezana s uvjerenjem tog društva da je njegovo postupanje legitimno. Usto, taj je sud smatrao da, iako potvrde E 101 stvaraju presumpciju osiguranja u španjolskom sustavu socijalne sigurnosti, kojom su vezane nadležne francuske ustanove u području socijalne sigurnosti, te potvrde ne mogu spriječiti francuski kazneni sud da utvrdi počinjenje namjerne povrede zakonskih odredbi kojima se utvrđuju uvjeti za valjanost upućivanja radnika u Francusku.
- 29 Union de recouvrement des cotisations de sécurité sociale et d'allocations familiales de Seine-et-Marne (Zavod za naplatu doprinosa za socijalnu sigurnost i obiteljske naknade u Seine-et-Marneu, Francuska; u daljnjem tekstu: Urssaf) je 4. travnja 2012. o spornim činjenicama obavijestio španjolsku ustanovu izdavateljicu predmetnih potvrda E 101 te je od nje zatražio njihovo poništenje.
- 30 Vijeće za kazneno pravo Cour de cassation (Kasacijski sud, Francuska) je presudom od 11. ožujka 2014. odbilo Vuelingovu žalbu protiv presude coura d'appel de Paris (Žalbeni sud u Parizu) od 31. siječnja 2012. Cour de cassation (Kasacijski sud) je naveo da je Vueling aktivnost koju je obavljao u Zračnoj luci Roissy – Charles de Gaulle provodio na uobičajen, stalan i kontinuiran način u prostorijama ili s pomoću infrastrukture koje se nalaze u Francuskoj i da je, stoga, Vueling na nacionalnom državnom području imao podružnicu odnosno barem operativno sjedište. Iz toga je zaključilo da se Vueling ne može pozivati na potvrde E 101 kako bi dokazao zakonitost predmetnih upućivanja i kako bi zabranio nacionalnom sudu da utvrdi postojanje namjerne povrede francuskih zakonskih odredbi.
- 31 Slijedom Urssafova zahtjeva od 4. travnja 2012., španjolska ustanova izdavateljica je odlukom od 17. travnja 2014. poništila navedene potvrde E 101.
- 32 Vueling je protiv te odluke 29. svibnja 2014. podnio žalbu u upravnom postupku.
- 33 Nakon što je odlukom od 1. kolovoza 2014. odbilo tu žalbu, nadležno više upravno tijelo je ipak u odluci o izmjeni te odluke od 5. prosinca 2014. odlučilo da poništenje potvrda E 101 treba biti bez učinka. U tom je pogledu svoju odluku utemeljilo na činjenici da, s obzirom na vrijeme koje je proteklo od nastanka činjenica i nemogućnost povrata ranije uplaćenih doprinosa zbog nastupanja zastare, osiguranje dotičnih radnika u španjolskom sustavu socijalne sigurnosti nije primjereno proglasiti nepravilnim. Također je istaknulo da su dotični radnici imali pravo na usluge socijalne sigurnosti na temelju tih doprinosa te da su u slučaju ukidanja njihova osiguranja mogli ostati bez socijalne zaštite. Konačno, prema mišljenju tog tijela, stvarno poništenje potvrda E 101 o kojima je riječ u glavnom postupku nije opravdano jer je njihovo izdavanje bilo samo posljedica osiguranja dotičnih radnika u španjolskom sustavu socijalne sigurnosti.
- 34 Nakon što je Cour de cassation (Kasacijski sud) 11. ožujka 2014. donio presudu, pred tribunalom de grande instance de Bobigny (Okružni sud u Bobignyju) nastavljen je građanski postupak koji je pokrenuo CRPNPAC.
- 35 U tom se kontekstu navedeni sud pita treba li potvrdama E 101 priznati obvezujući učinak kada su kazneni sudovi države članice domaćina dotičnih radnika protiv poslodavca donijeli osuđujuću presudu zbog neprijavljenog rada. Konkretno, taj sud ima dvojbe u pogledu dosega članka 11. stavka 1. točke (a) i članka 12.a stavka 1.a Uredbe br. 574/72 kao i u pogledu posljedica zloporabe ili prijevarne uporabe tih potvrda.

36 U tim je okolnostima tribunal de grande instance de Bobigny (Okružni sud u Bobignyju) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Treba li se zadržati učinak potvrde E 101 koju je u skladu s člankom 11. stavkom 1. i člankom 12.a stavkom 1.a Uredbe [br. 574/72] izdala ustanova koju je odredilo tijelo države članice čije se zakonodavstvo u području socijalne sigurnosti primjenjuje na zaposlenikovu situaciju, iako je potvrda E 101 ishoda prijevaram odnosno zlouporabom prava, koju je konačno utvrdio sud države članice u kojoj zaposlenik radi ili treba raditi?

2. U slučaju da je odgovor na to pitanje potvrđan, sprečava li izdavanje potvrde E 101 da osobe koje su pretrpjele štetu zbog ponašanja poslodavca, počinitelja prijave, dobiju naknadu štete a da se tužbom za utvrđivanje odgovornosti protiv poslodavca ne dovodi u pitanje osiguranje zaposlenikâ u sustavima navedenima u potvrdi E 101?”

Predmet C-37/18

37 Vueling je 21. travnja 2007. zaposlio J.-L. Poignanta kao kopilota na temelju ugovora sastavljenog na engleskom jeziku i uređenog španjolskim pravom. Nakon toga je u skladu s dodatkom ugovoru od 14. lipnja 2007. upućen u Zračnu luku Roissy – Charles de Gaulle. To je upućivanje, prvotno predviđeno u trajanju od šest mjeseci, bilo jednom produženo za razdoblje u istom trajanju do 16. lipnja 2008.

38 J.-L. Poignant dopisom od 30. svibnja 2008. dao je otkaz, pri čemu se pozvao, među ostalim, na nezakonitost svoje ugovorne situacije s obzirom na francusko pravo, koji je potom povukao porukom elektroničke pošte od 2. lipnja 2008. Svoj ugovor o radu jednostrano je raskinuo 9. lipnja 2008., pri čemu se ponovno pozvao na tu nezakonitost.

39 J.-L. Poignant je 11. lipnja 2008. pokrenuo postupak pred conseilom de prud'hommes de Bobigny (Radni sud u Bobignyju, Francuska), pri čemu je zatražio, s jedne strane, prekvalifikaciju svojeg otkaza u izjavu o raskidu ugovora o radu koja proizvodi učinke otkaza bez stvarnog i ozbiljnog razloga i, s druge strane, plaćanje, među ostalim, paušalne naknade zbog neprijavljenog rada i naknade štete pretrpljene zbog neplaćanja doprinosa u francuski sustav socijalne sigurnosti tijekom razdoblja od 1. srpnja 2007. do 31. srpnja 2008.

40 Taj je sud presudom od 14. travnja 2011. odbio sve zahtjeve J.-L. Poignanta. Smatrao je da je Vueling uredno ispunjavao primjenjive administrativne formalnosti, osobito zato što je od španjolskih tijela za socijalnu sigurnost zatražio izdavanje potvrda E 101 za svoje radnike. Navedeni sud također je istaknuo da upućivanje J.-L. Poignanta nije trajalo dulje od godinu dana i da on u Francusku nije bio upućen kako bi zamijenio drugu osobu.

41 Presudom od 4. ožujka 2016. cour d'appel de Paris (Žalbeni sud u Parizu) je, temeljeći svoju odluku na presudi Coura de cassation (Kasacijski sud) od 11. ožujka 2014. spomenutoj u točki 30. ove presude, ukinuo presudu conseila de prud'hommes de Bobigny (Radni sud u Bobignyju) te Vuelingu naložio da J.-L. Poignantu plati, među ostalim, paušalnu naknadu zbog neprijavljenog rada kao i naknadu štete pretrpljene zbog neplaćanja doprinosa u francuski sustav socijalne sigurnosti.

42 Prema mišljenju tog suda, J.-L. Poignant je podnio dovoljno dokaza za utvrđenje nezakonitosti njegove ugovorne situacije s obzirom na francusko pravo. Konkretno, navedeni sud je istaknuo da je osobna adresa J.-L. Poignanta oduvijek bila u Francuskoj, iako je u njegovu ugovoru o radu i dodatku ugovoru o radu u vezi s njegovim upućivanjem bilo lažno prikazano da on boravi u Barceloni. Lažna adresa u Barceloni je također bila navedena i na njegovim platnim listama.

- 43 Vueling je 4. ožujka 2016. protiv presude Coura d'appel de Paris (Žalbeni sud u Parizu) podnio žalbu Couru de cassation (Kasacijski sud).
- 44 U okviru ispitivanja te žalbe taj se sud, među ostalim, pita je li obvezno tumačenje koje je Sud dao u presudi od 27. travnja 2017., A-Rosa Flussschiff (C-620/15, EU:C:2017:309), koja se odnosila na spor u okviru kojeg su potvrde E 101 bile izdane na temelju članka 14. točke 2. podtočke (a) Uredbe br. 1408/71, i u okviru spora koji se odnosi na kazneno djelo neprijavljenog rada u vezi s potvrdama izdanima na temelju članka 14. točke 1. podtočke (a) te uredbe za radnike koji svoju aktivnost obavljaju u državi članici čiji su državljani i na čijem državnom području zračni prijevoznik koji ih zapošljava ima podružnicu, kada se iz samog teksta navedenih potvrda može zaključiti da su dobivene ili da se na njih pozivalo na prijevaran način.
- 45 Osim toga, navedeni sud izražava dvojbe u pogledu pitanja protivi li se načelu nadređenosti prava Unije to da nacionalni sud, koji je u skladu sa svojim nacionalnim pravom u građanskom postupku vezan pravomoćnom presudom donesenom u kaznenom predmetu, izvede posljedice iz odluke kaznenog suda koja je donesena na način koji nije u skladu s pravom Unije, tako da u građanskom postupku poslodavcu naloži da nadoknadi štetu radniku samo zato što je protiv tog poslodavca donesena osuđujuća presuda u kaznenom postupku zbog neprijavljenog rada.
- 46 U tim je okolnostima Vijeće za socijalno pravo Coura de cassation (Kasacijski sud) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:
- „1. Primjenjuje li se tumačenje koje je [Sud] u svojoj presudi [od 27. travnja 2017., A-Rosa Flussschiff, C-620/15, EU:C:2017:309] dao članku 14. [točki] 2. [podtočki] (a) Uredbe [br. 1408/71] na postupak koji se odnosi na kazneno djelo neprijavljenog rada u kojem su izdane potvrde E 101 na temelju članka 14. [točke] 1. [podtočke] (a) [te uredbe], u skladu s člankom 11. stavkom 1. Uredbe [br. 574/72], iako je situacija obuhvaćena člankom 14. [točkom] 2. [podtočkom] (a) [pod] i. [Uredbe br. 1408/71], za zaposlenike koji svoju aktivnost obavljaju na državnom području države članice čiji su državljani i na kojem zračni prijevoznik sa sjedištem u drugoj državi članici ima podružnicu i iako se iz samog teksta potvrde E 101 u kojoj se kao mjesto djelatnosti zaposlenika navodi zračna luka, a kao poslodavac zračni prijevoznik, može zaključiti da je ishođena na prijevaran način?
2. U slučaju potvrdnog odgovora, treba li načelo nadređenosti prava [Unije] tumačiti na način da mu se protivi to da nacionalni sud, koji je u skladu sa svojim nacionalnim pravom u građanskom postupku vezan pravomoćnom presudom donesenom u kaznenom predmetu, izvede posljedice iz odluke kaznenog suda donesene protivno pravilima prava [Unije] tako da poslodavcu u građanskom postupku naloži da nadoknadi štetu radniku na temelju same činjenice da je protiv tog poslodavca donesena osuđujuća presuda u kaznenom postupku zbog neprijavljenog rada?”
- 47 Odlukom predsjednika Suda od 22. veljače 2018., predmeti C-370/17 i C-37/18 spojeni su radi provođenja pisanog i usmenog dijela postupka i donošenja presude.

O prethodnim pitanjima

Prvo pitanje u predmetima C-370/17 i C-37/18

- 48 Svojim prvim pitanjem sudovi koji su uputili zahtjev u biti žele znati treba li članak 11. stavak 1. točku (a) Uredbe br. 574/72 tumačiti na način da sudovi države članice – pred kojima je pokrenut sudski postupak protiv poslodavca zbog činjenica koje ukazuju na prijevarno pribavljanje ili upotrebu potvrda E 101 izdanih na temelju članka 14. točke 1. podtočke (a) Uredbe br. 1408/71 za radnike koji svoje aktivnosti obavljaju u toj državi članici – te potvrde mogu zanemariti.

- 49 Iz informacija kojima Sud raspolaže proizlazi da se to pitanje postavlja u kontekstu sporova u kojima su francuski kazneni sudovi smatrali da su potvrde E 101 koje se odnose na letачko osoblje zračnog prijevoznika sa sjedištem u Španjolskoj, u ovom slučaju Vuelinga, i koje je izdala španjolska ustanova izdavateljica na temelju članka 14. točke 1. podtočke (a) Uredbe br. 1408/71, koji se odnosi na upućivanje radnika, trebale biti izdane na temelju članka 14. točke 2. podtočke (a) pod i. te Uredbe, koji se među ostalim odnosi na radnike koji, kao članovi letачkog osoblja poduzetnika koji obavlja međunarodni prijevoz putnika, obavljaju svoje aktivnosti na državnom području dviju ili više država članica i koji su zaposleni u podružnici koju je taj poduzetnik osnovao na državnom području države članice različite od one u kojoj ima svoje sjedište. Ti su nacionalni sudovi smatrali da su dotični radnici, u skladu s tom drugom odredbom, morali biti osigurani u okviru francuskog sustava socijalne sigurnosti, a ne španjolskog. Osim toga, oni su tog zračnog prijevoznika proglasili krivim za prijevarno postupanje s ciljem zaobilaženja ili izbjegavanja zakonskih uvjeta za izdavanje navedenih potvrda.
- 50 U tom pogledu valja podsjetiti na to da se, na temelju općeg načela prava Unije, pojedinci ne mogu s namjerom prijave ili zlorabe pozivati na odredbe prava Unije (vidjeti u tom smislu presudu od 6. veljače 2018., Altun i dr., C-359/16, EU:C:2018:63, t. 48. i 49. i ustaljenu sudsku praksu).
- 51 U skladu sa sudskom praksom Suda u vezi s Uredbom br. 1408/71, utvrđenje postojanja prijave koja utječe na valjanost izdavanja potvrde E 101 počiva na podudarajućem skupu indicija kojim se utvrđuje spoj, s jedne strane, objektivnog elementa, koji se sastoji u činjenici da uvjeti potrebni za dobivanje i pozivanje na takvu potvrdu, predviđeni u glavi II. te uredbe, nisu ispunjeni i, s druge strane, subjektivnog elementa, koji odgovara namjeri dotičnih osoba da izbjegnu ili zaobiđu uvjete za izdavanje navedene potvrde, s ciljem stjecanja prednosti koja se njome daje (vidjeti u tom smislu presudu od 6. veljače 2018., Altun i dr., C-359/16, EU:C:2018:63, t. 50. do 52.).
- 52 Prijevarno pribavljanje potvrde E 101 može stoga proizlaziti iz dobrovoljne činidbe, kao što je pogrešno predstavljanje stvarne situacije radnika ili poduzetnika koji zapošljava tog radnika, ili dobrovoljnog propusta, kao što je prikriivanje relevantne informacije s namjerom izbjegavanja uvjeta primjene članka 14. točke 1. podtočke (a) te uredbe (presuda od 6. veljače 2018., Altun i dr., C-359/16, EU:C:2018:63, t. 53.).
- 53 U ovom slučaju, kad je riječ, kao prvo, o objektivnom elementu čije je postojanje potrebno za utvrđenje prijave, valja podsjetiti na to da je potvrde E 101 o kojima je riječ u glavnom postupku izdala španjolska ustanova izdavateljica na temelju članka 14. točke 1. podtočke (a) Uredbe br. 1408/71, kojim se predviđa da se na upućene radnike i dalje primjenjuje zakonodavstvo države članice u kojoj poslodavac ima sjedište.
- 54 Međutim, na temelju članka 14. točke 2. podtočke (a) pod i. Uredbe br. 1408/71, na koji se pozivaju sudovi koji su uputili zahtjev, osoba koja je član letачkog osoblja zračnog prijevoznika koji obavlja međunarodne letove i koju zapošljava podružnica ili stalno predstavništvo koje taj prijevoznik ima na državnom području države članice različite od one u kojoj ima sjedište, podliježe zakonodavstvu države članice na čijem se državnom području ta podružnica odnosno to stalno predstavništvo nalazi.
- 55 Tako za potrebe primjene te odredbe moraju biti ispunjena dva kumulativna uvjeta, to jest, s jedne strane, da dotični zračni prijevoznik ima podružnicu ili stalno predstavništvo u državi članici različitoj od one u kojoj ima sjedište i, s druge strane, da dotičnu osobu zapošljava taj subjekt.
- 56 Kad je riječ o prvom uvjetu, kao što je to u biti istaknuo nezavisni odvjetnik u točkama 139. do 142. svojeg mišljenja, pojmovi „podružnica” i „stalno predstavništvo” nisu definirani Uredbom br. 1408/71, u kojoj se, u tom pogledu, ne upućuje ni na pravo država članica te ih stoga treba autonomno tumačiti. Tako ih, poput istovjetnih ili sličnih pojmova iz drugih odredbi prava Unije, treba razumjeti kao oblik sekundarnog poslovnog nastana koji obilježava stalnost i kontinuitet i koji je namijenjen obavljanju stvarne gospodarske djelatnosti te u tu svrhu raspolaže organiziranim materijalnim

sredstvima i ljudskim potencijalima kao i određenom autonomijom u odnosu na glavni poslovni nastan (vidjeti analogijom presude od 30. studenoga 1995., Gebhard, C-55/94, EU:C:1995:411, t. 28., i od 11. travnja 2019., Ryanair, C-464/18, EU:C:2019:311, t. 33.).

- 57 Kad je riječ o drugom uvjetu, iz sudske prakse Suda u vezi s utvrđivanjem prava koje se primjenjuje u području pojedinačnih ugovora u radu u smislu članka 19. stavka 2. točke (a) Uredbe Vijeća (EZ) br. 44/2001 od 22. prosinca 2000. o [sudskoj] nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (SL 2001., L 12, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 3., str. 30.), proizlazi da radni odnos letačkog osoblja zračnog prijevoznika ima značajnu poveznicu s mjestom iz kojeg to osoblje uglavnom ispunjava svoje obveze koje ima prema poslodavcu. To mjesto odgovara mjestu iz kojeg navedeno osoblje obavlja svoje zadaće u vezi s prijevozom, mjesto u koje se vraća nakon obavljanja svojih zadaća, u kojem prima upute o svojim zadaćama i organizira svoj posao kao i mjesto u kojem se nalaze sredstva za rad, koje se može preklapati s njegovom domaćom bazom (vidjeti analogijom presudu od 14. rujna 2017., Nogueira i dr., C-168/16 i C-169/16, EU:C:2017:688, t. 60., 63., 69., 73. i 77.).
- 58 Međutim, u ovom slučaju čini se da iz informacija podnesenih Sudu proizlazi da je, s jedne strane, u razdoblju o kojemu je riječ u glavnom postupku Vueling u Zračnoj luci Roissy – Charles de Gaulle imao operativno sjedište, u smislu nacionalnog prava, koje može predstavljati podružnicu ili stalno predstavništvo, u smislu članka 14. točke 2. podtočke (a) pod i. Uredbe br. 1408/71, s obzirom na to da je to društvo na stalan i kontinuiran način obavljalo svoju djelatnost zračnog prijevoznika iz prostorija i infrastrukture koje čine takvu operativnu bazu za koju se čini da je imala određeni stupanj autonomije jer je njome upravljao direktor prodaje. S druge strane, iz istih elemenata također se može zaključiti da je dotično letačko osoblje zapošljavao taj subjekt, u smislu te odredbe, s obzirom na to da je to mjesto iz kojeg je to osoblje uglavnom ispunjavalo svoje obveze koje ima u pogledu poslodavca, kako je to pojašnjeno u prethodnoj točki.
- 59 Kao drugo, kad je riječ o subjektivnom elementu prijevare, iz spisa kojim Sud raspolaze proizlazi da je sam Vueling podnio couru d'appel de Paris (Žalbeni sud u Parizu) informativni dokument iz kojeg jasno proizlazi da radnici upućeni u poslovni nastan koji njihov poslodavac ima u Francuskoj moraju biti osigurani u okviru francuskog sustava socijalne sigurnosti. Osim toga, čini se da iz tog istog spisa proizlazi da je Vueling kao boravište znatnog broja dotičnih radnika prikazao adresu vlastitog sjedišta u Španjolskoj, iako većina tih radnika nije nikad živjela u toj državi članici nego je boravila u Francuskoj.
- 60 S obzirom na prethodno navedeno, nadležne francuske ustanove i sudovi razumno su mogli smatrati da raspolazu konkretnim indicijama koje upućuju na to da je Vueling potvrdio E 101 o kojima je riječ u glavnom postupku, koje je španjolska ustanova izdavateljica izdala na temelju članka 14. točke 1. podtočke (a) Uredbe br. 1408/71, pribavio ili se na njih pozivao na prijevaran način s obzirom na to da je njegovo dotično letačko osoblje zapravo bilo obuhvaćeno područjem primjene posebnog pravila predviđenog člankom 14. točkom 2. podtočkom (a) pod i. te uredbe te je stoga moralo biti podvrgnuto francuskom sustavu socijalne sigurnosti.
- 61 Međutim, postojanje indicija poput onih o kojima je riječ u glavnom postupku ne može, samo po sebi, biti dovoljno kako bi nadležna ustanova države članice domaćina dotičnih radnika ili nacionalni sudovi te države članice konačno utvrdili postojanje prijevare i zanemarili dotične potvrde E 101.
- 62 U tom pogledu valja podsjetiti na to da na temelju načela lojalne suradnje iz članka 4. stavka 3. UEU-a, koje također podrazumijeva načelo međusobnog povjerenja, potvrda E 101, kojom se želi olakšati sloboda kretanja radnika i sloboda pružanja usluga, u skladu s ustaljenom sudskom praksom Suda, načelno obvezuje nadležnu ustanovu i sudove države članice domaćina s obzirom na to da stvara presumpciju da je dotični radnik valjano osiguran u sustavu socijalne sigurnosti države članice čija je nadležna ustanova izdala tu potvrdu (vidjeti u tom smislu presudu od 6. veljače 2018., Altun i dr., C-359/16, EU:C:2018:63, t. 35. do 40. i, analogijom, presudu od 6. rujna 2018., Alpenrind i dr., C-527/16, EU:C:2018:669, t. 47.).

- 63 Prema tome, sve dok se potvrda E 101 ne ukine ili proglašeni nevažećom nadležna ustanova i sudovi države članice domaćina moraju uzeti u obzir okolnost da se na dotičnog radnika već primjenjuje zakonodavstvo iz područja socijalne sigurnosti države članice čija je nadležna ustanova izdala tu potvrdu (vidjeti u tom smislu presudu od 6. veljače 2018., *Altun i dr.*, C-359/16, EU:C:2018:63, t. 41.).
- 64 Međutim, iz načela lojalne suradnje proizlazi da kada nadležna ustanova države članice domaćina u okviru postupka predviđenog člankom 84.a stavkom 3. Uredbe br. 1408/71 izrazi sumnje o točnosti činjenica na kojima se temelji izdavanje potvrde E 101 i stoga o točnosti podataka koji se u njoj nalaze, tada je na nadležnoj ustanovi države članice koja je izdala potvrdu E 101 da preispita osnovanost njezina izdavanja i da, po potrebi, ukine navedenu potvrdu (vidjeti u tom smislu presudu od 6. veljače 2018., *Altun i dr.*, C-359/16, EU:C:2018:63, t. 42. i 43.).
- 65 U skladu s tom odredbom, ako se dotične ustanove ne mogu dogovoriti osobito oko ocjene činjenica koje se odnose na konkretnu situaciju i, slijedom navedenoga, oko pitanja primjenjuje li se na njih relevantna odredba Uredbe br. 1408/71, one se za potrebe utvrđenja primjenjivog zakonodavstva u području socijalne sigurnosti mogu obratiti Administrativnoj komisiji iz članka 80. te uredbe kako bi pomirile stavove (vidjeti u tom smislu presudu od 6. veljače 2018., *Altun i dr.*, C-359/16, EU:C:2018:63, t. 44.).
- 66 Međutim, provedba postupka uspostavljenog člankom 84.a stavkom 3. Uredbe br. 1408/71 prije nego što nadležna tijela države članice domaćina eventualno konačno utvrde da je prijevara počinjena, od osobite je važnosti upravo u kontekstu postojanja sumnje na prijevare jer se njime nadležnoj ustanovi države članice izdateljice i onoj države članice domaćina omogućava da uspostave dijalog i da usko surađuju kako bi provjerile i prikupile, koristeći se istražnim ovlastima kojima na temelju svojeg nacionalnog prava raspoložu, sve relevantne činjenične i pravne elemente koji mogu otkloniti ili, naprotiv, potvrditi sumnje koje je nadležna ustanova države članice domaćina izrazila u pogledu okolnosti u kojima su izdane dotične potvrde E 101.
- 67 Isto tako, time što nadležnoj ustanovi države članice izdavanja omogućava da se uključi u ranoj fazi, takav postupak toj ustanovi daje mogućnost da u kontradiktornom postupku iznese svoje stajalište o eventualnim konkretnim indicijama o postojanju prijave koje je iznijela nadležna ustanova države članice domaćina i da, po potrebi, poništi ili ukine dotične potvrde E 101 ako zaključi da indicije dokazuju da su te potvrde zaista bile pribavljene odnosno da se na njih pozivalo na prijevaran način.
- 68 U tom pogledu valja osobito istaknuti da, ako bi nadležna ustanova države članice domaćina mogla samo na temelju postojanja konkretnih indicija o postojanju prijave jednostrano zanemariti potvrde E 101 koje je izdala nadležna ustanova druge države članice, iako se zbog nesudjelovanja ustanove izdateljice i nepostojanja temeljite provjere relevantnih okolnosti u kojima su te potvrde donesene u tom stadiju ne bi moglo valjano konačno utvrditi da je počinjena prijevare, povećala bi se opasnost od potrebe plaćanja doprinosa u sustav socijalne sigurnosti države članice domaćina, čime bi došlo do povrede načela jednog mjerodavnog nacionalnog zakonodavstva zajamčenog odredbama glave II. Uredbe br. 1408/71 (vidjeti u tom smislu presudu od 6. veljače 2018., *Altun i dr.*, C-359/16, EU:C:2018:63, t. 29.), unatoč tome što su za iste radnike doprinosi već uplaćeni u sustav socijalne sigurnosti države članice iz čijih potvrda proizlazi da je mjerodavno njezino nacionalno zakonodavstvo.
- 69 Štoviše, ako bi se naknadno pokazalo da su doprinosi bili nepravilno uplaćeni u sustav socijalne sigurnosti potonje države članice, postoji opasnost da te doprinose ne bi bilo moguće vratiti zbog, na primjer, kao što je to u ovom slučaju, pravila o zastari koja se primjenjuju u navedenoj državi članici, čak i ako nikakva prijevare ne bi bila konačno utvrđena.
- 70 Istodobno, neprovedba postupka uspostavljenog člankom 84.a stavkom 3. Uredbe br. 1408/71 dovela bi do povećanja opasnosti od primjene sustava socijalne sigurnosti više država članica na dotične radnike, zajedno sa svim komplikacijama koje bi takvo preklapanje moglo prouzročiti, što bi dovelo do

narušavanja pravila o uključenosti zaposlenih osoba u samo jedan sustav socijalne sigurnosti, u skladu s načelom jednog mjerodavnog nacionalnog zakonodavstva, kao i do nepovoljnog učinka na predvidljivost primjenjivog sustava i, slijedom toga, na socijalnu sigurnost (vidjeti u tom smislu presudu od 26. siječnja 2006., *Herbosch Kiere*, C-2/05, EU:C:2006:69, t. 25.).

- 71 Taj je postupak dakle obvezan preduvjet za utvrđivanje jesu li ispunjeni uvjeti za postojanje prijevare te stoga i za odlučivanje o svim posljedicama u pogledu valjanosti predmetnih potvrda E 101 i zakonodavstva u području socijalne sigurnosti koje se primjenjuje na dotične radnike.
- 72 Iz toga proizlazi da u slučaju postojanja konkretnih indicija koje upućuju na to da su potvrde E 101 pribavljene ili da se na njih pozivalo na prijevaran način nadležna ustanova države članice domaćina ne smije jednostrano utvrditi postojanje prijevare i zanemariti te potvrde, nego mora bez odgode pokrenuti postupak predviđen člankom 84.a stavkom 3. Uredbe br. 1408/71 kako bi ustanova izdateljica tih potvrda, kojoj se s tim u vezi ustanova države članice domaćina obratila, s obzirom na te indicije u razumnom roku i na temelju načela lojalne suradnje ponovno ispitala osnovanost izdavanja navedenih potvrda te ih po potrebi poništila ili ukinula, kao što to proizlazi iz sudske prakse navedene u točki 64. ove presude (vidjeti u tom smislu presudu od 6. veljače 2018., *Altun i dr.*, C-359/16, EU:C:2018:63, t. 54.).
- 73 U tom kontekstu, kada je pred sudom države članice domaćina pokrenut postupak protiv poslodavca koji je osumnjičen da je potvrde E 101 pribavio ili da se na njih pozivao na prijevaran način, taj sud isto tako ne može zanemariti postupak uspostavljen člankom 84.a stavkom 3. Uredbe br. 1408/71 i njegov ishod (vidjeti analogijom presudu od 11. srpnja 2018., *Komisija/Belgija*, C-356/15, EU:C:2018:555, t. 96. do 105.).
- 74 U tom pogledu valja podsjetiti na to da je, u skladu s člankom 288. drugim stavkom UFEU-a, uredba, poput Uredbe br. 1408/71, u cijelosti obvezujuća te se izravno primjenjuje u svim državama članicama. Osim toga, načelo nadređenosti prava Unije, koje utvrđuje prvenstvo prava Unije nad pravom država članica, zahtijeva da sva tijela država članica osiguraju puni učinak različitih odredaba prava Unije, pri čemu pravo država članica ne može utjecati na učinak koji se tim različitim odredbama priznaje na području navedenih država (vidjeti u tom smislu presudu od 24. lipnja 2019., *Popławski*, C-573/17, EU:C:2019:530, t. 53. i 54. kao i navedenu sudsku praksu).
- 75 Ako bi se prihvatilo da sud države članice domaćina, pred kojim se vodi sudski postupak koji je pokrenulo kazneno tijelo, nadležna ustanova te države članice ili bilo koja druga osoba, potvrdu E 101 može proglasiti nevažećom samo zbog postojanja konkretnih indicija na temelju kojih se može utvrditi da je ta potvrda pribavljena ili da se na nju pozivalo na prijevaran način, neovisno o tome je li postupak predviđen člankom 84.a stavkom 3. Uredbe br. 1408/71 pokrenut ili je u tijeku, sustav koji je tim člankom uspostavljen i koji se temelji na lojalnoj suradnji između nadležnih ustanova država članica bio bi ugrožen (vidjeti u tom smislu presude od 27. travnja 2017., *A-Rosa Flussschiff*, C-620/15, EU:C:2017:309, t. 47. i od 6. rujna 2018., *Alpenrind i dr.*, C-527/16, EU:C:2018:669, t. 46.). Na taj način bi se zanemarila osobita važnost provedbe tog postupka, istaknuta u točkama 66. i 67. ove presude, u slučaju postojanja sumnje na prijevaru.
- 76 Usto, budući da bi pokretanje postupka predviđenog člankom 84.a stavkom 3. Uredbe br. 1408/71 moglo dovesti do toga da ustanova izdateljica poništi ili ukine dotične potvrde E 101, taj postupak može, ovisno o slučaju, kako je to nezavisni odvjetnik istaknuo u točki 86. svojeg mišljenja, osigurati ekonomičnost postupka s obzirom na to da bi pokretanje postupaka pred sudovima države članice domaćina slijedom toga moglo postati nepotrebno.
- 77 Zato se samo kada je taj postupak pokrenula nadležna ustanova države članice domaćina i kada ustanova izdateljica potvrda E 101 nije preispitala osnovanost izdavanja tih potvrda i u razumnom roku nije zauzela stajalište o zahtjevu koji joj je u tom smislu podnijela nadležna ustanova države članice domaćina, mora moći u okviru sudske prakse podnijeti konkretne indicije koje upućuju na

to da su navedene potvrde pribavljene ili da se na njih pozivalo na prijevaran način s ciljem da sud države članice domaćina odbije potvrde uzeti u obzir, međutim pod uvjetom da osobe kojima se u okviru takvog postupka stavlja na teret da su te potvrde pribavile ili se na njih pozivale na prijevaran način imaju mogućnost pobijanja dokaza na kojima se temelji taj postupak, uz poštovanje jamstava koja se odnose na pravo na pravično suđenje (vidjeti u tom smislu presudu od 6. veljače 2018., Altun i dr., C-359/16, EU:C:2018:63, t. 54. do 56.).

- 78 Slijedom toga, sud države članice domaćina u okviru takvog sudskog postupka ne može zanemariti potvrde E 101, osim u slučaju kada su ispunjena dva kumulativna uvjeta, odnosno, kada ustanova izdavateljica tih potvrda, kojoj je nadležna ustanova te države članice bez odgode podnijela zahtjev za preispitivanje osnovanosti izdavanja navedenih potvrda, nije provela takvo preispitivanje s obzirom na dokaze koje joj je potonja institucija dostavila te nije u razumnom roku zauzela stajalište o tom zahtjevu i potvrde, po potrebi, poništila ili ukinula i, s druge strane, kada navedeni dokazi tom sudu omogućuju da, uz poštovanje jamstava svojstvenih pravu na pravično suđenje, utvrde da su predmetne potvrde pribavljene ili da se na njih pozivalo na prijevaran način (vidjeti u tom smislu presudu od 6. veljače 2018., Altun i dr., C-359/16, EU:C:2018:63, t. 61.).
- 79 Iz toga slijedi da sud države članice domaćina pred kojim se odlučuje o pitanju valjanosti potvrda E 101 prethodno mora provjeriti je li nadležna institucija države članice domaćina prije obraćanja tom sudu pokrenula postupak predviđen člankom 84.a stavkom 3. Uredbe br. 1408/71 upućivanjem zahtjeva za preispitivanje i ukidanje tih potvrda njihovoj ustanovi izdavateljici i, ako to nije slučaj, poduzeti sve pravne mjere koje su mu na raspolaganju kako bi osigurao da nadležna ustanova države članice domaćina pokrene taj postupak.
- 80 Stoga sud države članice domaćina pred kojim je pokrenut postupak protiv poslodavca zbog činjenica koje ukazuju na prijevarno pribavljanje ili upotrebu potvrda E 101 može konačno odlučiti o postojanju takve prijave i zanemariti te potvrde samo ako, nakon što je po potrebi prekinuo sudski postupak na temelju nacionalnog prava, utvrdi, u slučaju kada je postupak predviđen člankom 84.a stavkom 3. Uredbe br. 1408/71 bez odgode pokrenut, da ustanova izdavateljica potvrda E 101 nije preispitala te potvrde te da nije u razumnom roku zauzela stajalište o dokazima koje joj je dostavila nadležna ustanova države članice domaćina i navedene potvrde, po potrebi, poništila ili ukinula.
- 81 Samo se takvim tumačenjem može osigurati koristan učinak postupka predviđenog člankom 84.a stavkom 3. Uredbe br. 1408/71, naime osiguravanjem da nadležne ustanove dotičnih država članica bez odgode započnu dijalog predviđen u okviru tog postupka kako bi, po potrebi, sud države članice domaćina u okviru postupka koji se pred njim vodi raspolagao svim podacima koji su potrebni za utvrđenje eventualne prijave, te istodobno poticanjem ustanova izdavateljica potvrda E 101 da u razumnom roku odgovore na zahtjev za preispitivanje i ukidanje tih potvrda jer će ih u protivnom taj sud, po proteku tog roka, zanemariti.
- 82 Međutim, u ovom slučaju iz spisa kojima Sud raspolaže proizlazi da je cour d'appel de Paris (Žalbeni sud u Parizu) svojom presudom od 31. siječnja 2012. utvrdio postojanje prijave i zanemario potvrde E 101 o kojima je riječ u glavnom postupku prije nego što je bio pokrenut postupak predviđen člankom 84.a stavkom 3. Uredbe br. 1408/71, a zatim, od 1. svibnja 2010., člankom 76. stavkom 6. Uredbe br. 883/2004, čiji su uvjeti za primjenu pojašnjeni u članku 5. Uredbe br. 987/2009, a da prethodno nije provjerio je li tomu tako, kako bi španjolska ustanova izdavateljica bila u mogućnosti preispitati i, po potrebi, poništiti ili ukinuti te potvrde.
- 83 Naime, nije sporno da je nadležna institucija države članice domaćina dotičnih radnika, odnosno Urssaf, španjolskoj ustanovi izdavateljici dostavila, s ciljem da ta ustanova poništi ili ukine potvrde E 101 o kojima je riječ u glavnom postupku, dokaze u vezi s prijevarom koje je prikupio inspektorat rada tek dopisom od 4. travnja 2012., nakon što je cour d'appel de Paris (Žalbeni sud u Parizu) donio tu presudu, koja je bila poslana skoro četiri godine nakon što je inspektorat rada 28. svibnja 2008. sastavio zapisnik u vezi s Vuelingom zbog neprijavljenog rada.

- 84 Osim toga, iako je postupak predviđen člankom 76. stavkom 6. Uredbe br. 883/2004 i člankom 5. Uredbe br. 987/2009, koji su tada bili na snazi, već bio pokrenut kada je Cour de cassation (Kasacijski sud) 11. ožujka 2014. odbio žalbu podnesenu protiv presude coura d'appel de Paris (Žalbeni sud u Parizu), nesporno je da je Cour de cassation (Kasacijski sud) odlučio a da se nije raspitao o stanju dijaloga započetog između španjolske ustanove izdateljice i nadležne francuske ustanove niti je pričekao ishod tog postupka.
- 85 U tom pogledu je točno da španjolska ustanova izdateljica sa zahtjevom nadležne francuske ustanove za preispitivanje i ukidanje nije postupala potrebnom brzinom s obzirom na to da se njezin odgovor na taj zahtjev, više od dvije godine nakon što ga je potonja uputila, ne može smatrati danim u razumnom roku, imajući na umu, među ostalim, važnost za zainteresirane strane i prirodu pitanja koje je trebalo ispitati. Međutim, obraćanje francuske ustanove sa zahtjevom španjolskoj ustanovi ipak je bilo zakašnjelo, približno četiri godine nakon što je nadležna francuska ustanova došla u posjed dokaza koji su upućivali na postojanje prijevare.
- 86 S obzirom na sve prethodno navedeno, na prvo pitanje postavljeno u predmetima C-370/17 i C-37/18 valja odgovoriti tako da članak 11. stavak 1. točku (a) Uredbe br. 574/72 treba tumačiti na način da sudovi države članice – pred kojima je pokrenut sudski postupak protiv poslodavca zbog činjenica koje ukazuju na prijevarno pribavljanje ili upotrebu potvrda E 101 izdanih na temelju članka 14. točke 1. podtočke (a) Uredbe br. 1408/71 u vezi s radnicima koji svoje aktivnosti obavljaju u toj državi članici – mogu utvrditi postojanje prijevare i slijedom toga zanemariti te potvrde samo nakon što su se uvjerili u to da je:
- s jedne strane, postupak predviđen člankom 84.a stavkom 3. te uredbe bio bez odgode pokrenut i da je nadležnoj ustanovi države članice izdateljice stoga bilo omogućeno da preispita osnovanost izdavanja navedenih potvrda s obzirom na konkretne dokaze koje joj je podnijela nadležna ustanova države članice domaćina, a koji upućuju na to da su te potvrde pribavljene odnosno da se na njih pozivalo na prijevaran način, i
 - s druge strane, da nadležna ustanova države članice izdateljice nije provela takvo preispitivanje te da u razumnom roku nije zauzela stajalište o tim dokazima i predmetne potvrde, po potrebi, poništila ili ukinula.

Drugo pitanje u predmetima C-370/17 i C-37/18

- 87 Svojim drugim pitanjem sudovi koji su uputili zahtjev u biti žele znati treba li članak 11. stavak 1. Uredbe br. 574/72 i načelo nadređenosti prava Unije tumačiti na način da im se protivi to da – u situaciji kada je u državi članici domaćinu protiv poslodavca donesena osuđujuća kaznena presuda utemeljena na konačnom utvrđenju da je počinjena prijevara kojim je to pravo povrijeđeno – građanski sud te države članice, koji je u skladu s načelom nacionalnog prava u građanskom postupku vezan pravomoćnom kaznenom presudom, poslodavcu samo zbog te osuđujuće kaznene presude naloži da nadoknadi štetu radnicima ili tijelu mirovinskog osiguranja te iste države članice, koji su oštećeni tom prijevarom.
- 88 Najprije, u tom pogledu valja podsjetiti na važnost načela pravomoćnosti kako u pravnom sustavu Unije tako i u nacionalnim pravnim sustavima. Naime, kako bi se osigurala stabilnost prava i pravnih odnosa kao i dobro sudovanje, važno je da sudske odluke koje su postale pravomoćne nakon što su iscrpljena sva raspoloživa pravna sredstva ili nakon isteka rokova predviđenih za ulaganje tih pravnih sredstava više ne mogu biti dovedene u pitanje (presude od 6. listopada 2015., Târșia, C-69/14, EU:C:2015:662, t. 28.; od 24. listopada 2018., XC i dr., C-234/17, EU:C:2018:853, t. 52., i od 11. rujna 2019., Călin, C-676/17, EU:C:2019:700, t. 26.).

- 89 Stoga pravo Unije ne nalaže nacionalnom sudu da izuzme iz primjene nacionalna postupovna pravila na temelju kojih sudska odluka postaje pravomoćna, iako bi se time ispravila nacionalna situacija koja nije u skladu s tim pravom (presude od 6. listopada 2015., *Târșia*, C-69/14, EU:C:2015:662, t. 29.; od 24. listopada 2018., *XC i dr.*, C-234/17, EU:C:2018:853, t. 53., i od 11. rujna 2019., *Călin*, C-676/17, EU:C:2019:700, t. 27.).
- 90 Pravo Unije ne nalaže dakle da nacionalno sudsko tijelo u pravilu mora preispitati pravomoćnu odluku kako bi uzelo u obzir tumačenje relevantne odredbe tog prava koje je Sud usvojio (vidjeti u tom smislu presude od 6. listopada 2015., *Târșia*, C-69/14, EU:C:2015:662, t. 38.; od 24. listopada 2018., *C-234/17*, EU:C:2018:853, t. 54., i od 11. rujna 2019., *Călin*, C-676/17, EU:C:2019:700, t. 28.).
- 91 U nedostatku propisa Unije u tom području, načini provedbe načela pravomoćnosti uređeni su unutarnjim pravnim poretkom država članica na temelju načela njihove postupovne autonomije. Međutim, oni ne smiju biti nepovoljniji od onih koji uređuju slične unutarnje situacije (načelo ekvivalentnosti) niti činiti praktično nemogućim ili pretjerano teškim ostvarivanje prava dodijeljenih pravnim poretkom Unije (načelo djelotvornosti) (presuda od 3. rujna 2009., *Fallimento Olimpiclub*, C-2/08, EU:C:2009:506, t. 24. i navedena sudska praksa).
- 92 U ovom se slučaju postavlja pitanje je li u skladu s načelom djelotvornosti to da se, u dotičnom nacionalnom pravu, načelo da je sud u građanskom postupku vezan pravomoćnom presudom donesenom u kaznenom postupku tumači na način da sud u građanskom postupku, kada odlučuje o istim činjenicama o kojima je odlučivao kazneni sud, ne može dovesti u pitanje ni kaznenu osudu dotičnog poslodavca kao takvu, ni činjenična utvrđenja kao ni pravne kvalifikacije i tumačenja kaznenog suda, čak ni kada su ta činjenična i pravna utvrđenja protivna pravu Unije jer se taj sud, prije nego što je konačno odlučio o postojanju prijevare, i slijedom toga, zanemario dotične potvrde E 101, nije raspitao o pokretanju i tijeku postupka dijaloga predviđenog člankom 84.a stavkom 3. Uredbe br. 1408/71.
- 93 U tom pogledu Sud je već zaključio da svaki slučaj u kojem se postavi pitanje o tome čini li nacionalna postupovna odredba nemogućom ili pretjerano teškom primjenu prava Unije mora biti ispitan vodeći računa o mjestu te odredbe u cjelokupnom postupku, tijeku postupka i posebnostima tih pravila pred različitim nacionalnim tijelima. U tom pogledu valja, ovisno o slučaju, uzeti u obzir načela na kojima se temelji nacionalni pravosudni sustav, kao što su zaštita prava obrane, načelo pravne sigurnosti i nesmetano odvijanje postupka (presuda od 3. rujna 2009., *Fallimento Olimpiclub*, C-2/08, EU:C:2009:506, t. 27. i navedena sudska praksa).
- 94 U ovim predmetima valja utvrditi da tumačenje načela pravomoćnosti spomenuto u točki 92. ove presude sprečava da se u pitanje dovede ne samo pravomoćna kaznena sudska odluka, čak i ako ona sadržava povredu prava Unije, nego i, u situaciji kada je u vezi s istim činjenicama u tijeku građanski sudski postupak, svako utvrđenje koje se odnosi na zajedničko temeljno pitanje sadržano u pravomoćnoj kaznenoj sudskoj odluci (vidjeti analogijom presudu od 3. rujna 2009., *Fallimento Olimpiclub*, C-2/08, EU:C:2009:506, t. 29.).
- 95 Posljedica takvog tumačenja načela pravomoćnosti jest dakle ta da će se, u slučaju kada se pravomoćna odluka kaznenog suda temelji na utvrđenju prijevare od strane tog suda koji pritom nije vodio računa o postupku dijaloga predviđenom člankom 84.a stavkom 3. Uredbe br. 1408/71 i na tumačenju odredaba o obvezujućem učinku potvrda E 101 koje je protivno pravu Unije, nepravilna primjena tog prava ponoviti u svim odlukama koje će građanski sudovi donijeti u vezi s istim činjenicama, a da pritom to utvrđenje i to tumačenje kojima je povrijeđeno navedeno pravo neće biti moguće ispraviti (vidjeti analogijom presudu od 3. rujna 2009., *Fallimento Olimpiclub*, C-2/08, EU:C:2009:506, t. 30.).

- 96 U tim okolnostima treba zaključiti da se takve prepreke djelotvornoj primjeni pravila prava Unije u vezi s tim postupkom i obvezujućim učinkom potvrda E 101 ne mogu razumno opravdati načelom pravne sigurnosti te ih stoga treba smatrati protivnim načelu djelotvornosti (vidjeti analogijom presudu od 3. rujna 2009., *Fallimento Olimpiclub*, C-2/08, EU:C:2009:506, t. 31.).
- 97 Iz toga slijedi da, u ovom slučaju, iako se u skladu sa sudskom praksom navedenom u točkama 88. do 90. ove presude pravomoćna osuđujuća presuda koju su protiv Vuelinga donijeli kazneni sudovi države članice domaćina ne može dovesti u pitanje unatoč tome što nije u skladu s pravom Unije, ni ta osuda ni konačno utvrđenje prijevare i pravna tumačenja koji su doneseni protivno pravu Unije, na kojima se temelji navedena osuđujuća presuda, ne mogu, s druge strane, omogućiti građanskim sudovima te države članice da prihvate zahtjeve za naknadu štete koje su podnijeli radnici ili tijelo mirovinskog osiguranja navedene države članice koji su oštećeni postupanjem tog društva.
- 98 S obzirom na prethodno navedeno, na drugo pitanje postavljeno u predmetima C-370/17 i C-37/18 valja odgovoriti tako da članak 11. stavak 1. Uredbe br. 574/72 i načelo nadređenosti prava Unije treba tumačiti na način da im se u situaciji kada je u državi članici domaćinu protiv poslodavca donesena osuđujuća kaznena presuda utemeljena na konačnom utvrđenju da je počinjena prijevarena kojim je to pravo povrijeđeno, protivi to da građanski sud te države članice, koji je u skladu s načelom nacionalnog prava u građanskom postupku vezan pravomoćnom kaznenom presudom, poslodavcu samo zbog te osuđujuće kaznene presude naloži da nadoknadi štetu radnicima ili tijelu mirovinskog osiguranja te iste države članice, koji su oštećeni tom prijevaram.

Troškovi

- 99 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudovima koji su uputili zahtjev, na tim je sudovima da odluče o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (veliko vijeće) odlučuje:

- 1. Članak 11. stavak 1. točku (a) Uredbe Vijeća (EEZ) br. 574/72 od 21. ožujka 1972. o utvrđivanju postupka provedbe Uredbe (EEZ) br. 1408/71 o primjeni sustava socijalne sigurnosti na zaposlene osobe, samozaposlene osobe i članove njihovih obitelji koji se kreću unutar Zajednice, u verziji izmijenjenoj i ažuriranoj Uredbom Vijeća (EZ) br. 118/97 od 2. prosinca 1996., kako je izmijenjena Uredbom (EZ) br. 647/2005 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. travnja 2005., treba tumačiti na način da sudovi države članice – pred kojima je pokrenut sudski postupak protiv poslodavca zbog činjenica koje ukazuju na prijevarno pribavljanje ili upotrebu potvrda E 101 izdanih na temelju članka 14. točke 1. podtočke (a) Uredbe Vijeća (EEZ) br. 1408/71 od 14. lipnja 1971. o primjeni sustava socijalne sigurnosti na zaposlene osobe, samozaposlene osobe i članove njihovih obitelji koji se kreću unutar Zajednice, u verziji izmijenjenoj i ažuriranoj Uredbom br. 118/97, kako je izmijenjena Uredbom (EZ) br. 631/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 31. ožujka 2004., u vezi s radnicima koji svoje aktivnosti obavljaju u toj državi članici – mogu utvrditi postojanje prijevare i slijedom toga zanemariti te potvrde samo nakon što su se uvjerali u to da je:**
 - s jedne strane, postupak predviđen člankom 84.a stavkom 3. te uredbe bio bez odgode pokrenut i da je nadležnoj ustanovi države članice izdateljice bilo omogućeno da preispita osnovanost izdavanja navedenih potvrda s obzirom na konkretne dokaze koje joj je podnijela nadležna ustanova države članice domaćina, a koji upućuju na to da su te potvrde pribavljene odnosno da se na njih pozivalo na prijevaran način, i

- s druge strane, da nadležna ustanova države članice izdavateljice nije provela takvo preispitivanje te da u razumnom roku nije zauzela stajalište o tim dokazima i predmetne potvrde, po potrebi, poništila ili ukinula.
2. Članak 11. stavak 1. Uredbe br. 574/72, u verziji izmijenjenoj i ažuriranoj Uredbom br. 118/97, kako je izmijenjena Uredbom br. 647/2005, i načelo nadređenosti prava Unije treba tumačiti na način da im se u situaciji kada je u državi članici domaćinu protiv poslodavca donesena osuđujuća kaznena presuda utemeljena na konačnom utvrđenju da je počinjena prijevara kojim je to pravo povrijeđeno, protivi to da građanski sud te države članice, koji je u skladu s načelom nacionalnog prava u građanskom postupku vezan pravomoćnom kaznenom presudom, poslodavcu samo zbog te osuđujuće kaznene presude naloži da nadoknadi štetu radnicima ili tijelu mirovinskog osiguranja te iste države članice, koji su oštećeni tom prijevarom.

Potpisi